

Meidoorn op de korrel

Sinds een tiental jaren is het bacterievuur, ook perevuur genoemd, zich in ons land en in de ons omringende landen aan het verspreiden. De recente maatregelen ter bestrijding van deze erg schadelijke plantenziekte hebben het in sterke mate

gemunt op meidoornheggen, en daarmee meteen ook op het uitzicht van veel landelijke gebieden, waar heggen en hagen kenmerkende structurelementen zijn. Deze ziekte werd voor het eerst opgemerkt in de Verenigde Staten, in

1790. In de daaropvolgende eeuw kende ze in dit continent een uitbreiding die genadeloos was voor de appel- en pereboomgaarden. In 1956 stootte de ziekte door tot Groot-Brittannië, om in 1966 het Europese vasteland, met name Nederland en Polen te bereiken. In België werd de ziekte voor het eerst in 1972 vastgesteld. De wereldwijde verspreiding die de ziekte thans kent is kunnen tot stand komen door de in- en uitvoer van besmet plantemateriaal.

De planten die vatbaar zijn voor deze ziekte behoren alle tot de familie der Roosachtigen: perelaars, appelaars, cotoneasters, meidoornen, vuurdoorn, meelbes en kwee. De ziekteverwekkende bacterie, *Erwinia Amylovora*, kan van plant tot plant worden overgebracht door insecten, hetgeen verklaart waarom vooral bloeiende planten vatbaar zijn voor infectie. Besmette snoeiwerkhuizen kunnen echter evenzeer instaan voor overbrenging van de bacterie. De aantasting manifesteert zich door verwelking en bruinkleuring van bloemtrossen, scheuten, en bladeren. Meestal

volgt spoedig het afsterven van de plant.

Voor de boomkwekerijsector en de fruitteelt vormt het bacterievuur aldus een zeer ernstige bedreiging, met grote financiële consequenties. Ook het groen in parken, plantsoenen en private tuinen ontsnapt niet aan de gevolgen van infectie. In het landelijk gebied manifesteert de ziekte zich in meidoornheggen of alleenstaande meidoornhagen. Het blijkt echter dat deze planten een aantasting over het algemeen goed te boven komen. In Denemarken werd in dit verband grondig onderzoek verricht.

Explosies van de ziekte doen zich slechts voor bij omstandigheden die voor de ontwikkeling en verspreiding gunstig zijn. Die treden echter in ons klimaatgebied, vergelijkbaar met dat in Engeland en Nederland, klaarblijkelijk niet jaarlijks op. In de provincies Namen en Luxemburg is de ziekte wellicht om die reden nog niet vastgesteld.

De ernstige bedrijfsschade die de ziekte meebrengt voor de boomkwekerij en fruitteelt hebben in binnen- en buitenland geleid tot het opleggen van strenge voorzorgs- en bestrijdingsmaatregelen, zowel in de bedrijven zelf als in de nabije of verdere omgeving ervan. Voor 1982 zijn die vastgelegd in het Ministerieel Besluit van 14 januari '82 (B.S. 3 februari '82). Samengevat komen ze neer op het volgende:

1. Een aantal boomkwekerij- en fruitteeltcentra worden als bijzonder beschermd gebied beschouwd. In het Vlaamse Gewest behoren hiertoe de gemeenten Beernem, Oostkamp, Wingene, Ruiselede, Assenede, Eeklo, Kaprijke, Knesselare, Maldegem, St.-Laureins, Waarschoot, Ber-

lare, Laarne, Lede, Wetteren, Wichelen, Alken, Geetbets, Gingelom, Herk-de-stad, Nieuwerkerken, St.-Truiden en Zoutleeuw. In deze bijzonder beschermde gebieden is het kweken en verhandelen van de plantesoorten die vatbaar zijn voor bacterievuur aan strenge regels en beperkingen onderworpen. Breedbladige cotoneasters mogen in deze gebieden zelfs niet worden geplant of gehouden, omwille van het grote infectiegevaar dat ze met zich kunnen brengen. Bijkorven mogen niet over de grenzen van deze afgebakende gebieden verplaatst worden.

2. Alle door bacterievuur aangetaste planten (ook buiten de bijzonder beschermde gebieden) moeten gerooid worden, teneinde ze als bron voor verdere besmetting uit te schakelen.

3. Meidoornhagen en struiken moeten voor 1 maart zo gesnoeid worden dat bloei onmogelijk wordt.

Inmiddels is gebleken dat dit derde punt in de praktijk leidt tot rooiingen op grote schaal, om meteen voor goed van die snoeibekommernis af te zijn. Een rondschrijven vanwege het provinciebestuur van West-Vlaanderen aan pers en gemeentebesturen haalt bovendien aan: „De Dienst voor Plantenbescherming organiseert jaarlijks een prospectie waarbij in het bijzonder meidoornheggen en -struiken worden opgespoord. Tijdens deze prospectie wordt voor niet-gesnoeide hagen een verplichte rooiing opgelegd.”

De landschapsschade die uit deze snoeiplicht voortvloeit en de onredelijkheid en ongegrondheid ervan, maken de huidige maatregel totaal onaanvaardbaar:

1. De maatregel is algemeen geldig,

ook in die gebieden waar bacterievuur geen economisch probleem vormt of zelfs nog nooit werd vastgesteld.

2. Die snoeiplicht geldt enkel voor Meidoorn; die plant is echter slechts één van de vele waardplanten voor deze gevreesde bacterie, en daarbij blijkbaar nog niet eens de meest vatbare. Dit wekt eveneens grote twijfels omtrent het nut van de maatregel.

Voor het behoud van meidoornheggen in ons land is het noodzakelijk dat deze snoeiplicht onmiddellijk wordt opgeschort. In afwachting dat resistente productierassen worden uitgeselecteerd, iets waar men momenteel trouwens hard naar zoekt, of dat afdoende chemische behandelingsmethoden gerealiseerd worden, moet als uitgangspunt gelden dat de effectieve infectiebronnen (dit zijn de aangetaste plantengewassen) worden opgespoord en vernietigd. Hierbij moet ernstig overwogen worden of het rendabel en praktisch haalbaar is die opsporing ook toe te passen buiten de gebieden waar bedrijfsrisico's bestaan. In de onmiddellijke omgeving van de bedrijven en productiecentra kunnen die opsporings- en vernietigingsmaatregelen uiteraard ook nog andere regels gelden, zoals dit trouwens nu reeds het geval is.

Vanuit deze benadering kan de globale landschapsschade tot een minimum en aanvaardbare graad worden beperkt, zonder dat er reden is aan te nemen dat de bedrijfsrisico's groter zouden zijn dan met de huidige snoeiplicht.